

Toelichting op consultatie Regels en Deelnemersovereenkomst Systeemprocespartij

Datum : 15 april 2026

Toelichting op consultatie Regels en Deelnemersovereenkomst

Systeemprocespartij

1. Inleiding

Het Normo als Gegevensuitwisselingsentiteit heeft op 8 januari 2026 de concepttekst van de 'Regels Systeemprocespartij' (hierna: '**Regels**') ter consultatie gepubliceerd. De consultatieperiode duurde tot en met 6 maart 2026.

Het Normo spreekt zijn dank uit aan alle marktpartijen die hebben gereageerd. Alle binnengekomen feedback is zorgvuldig beoordeeld op relevantie, haalbaarheid en juridische implicaties. Waar passend zijn de Regels naar aanleiding van deze reacties en een verdere herbeoordeling aangepast. De aangepaste Regels Systeemprocespartij zijn gepubliceerd, waarna marktpartijen nogmaals de mogelijkheid wordt geboden op de voorgestelde Regels te reageren. Waarna de Regels definitief zullen worden vastgesteld.

Uit de ontvangen reacties komt naar voren dat een aantal marktpartijen vragen heeft over de taakopvatting van Het Normo en de verhouding tussen de Regels en de wettelijke taken van Het Normo. Dit document geeft een toelichting op deze meer algemene onderwerpen. Het Normo hecht eraan haar positie binnen de energiesector en haar rol als gegevensuitwisselingsentiteit duidelijk te beschrijven, zodat onduidelijkheid hierover zoveel als mogelijk wordt vermeden of weggenomen. Om de anonimiteit van de marktpartijen die op de consultatie hebben gereageerd te borgen wordt in dit document altijd gesproken over 'marktpartijen', ook bij onderwerpen waar slechts één marktpartij heeft gereageerd.

In dit document licht Het Normo haar positie binnen de energiesector en haar wettelijke taken toe. Het Normo wijst erop dat de standpunten en stellingen opgenomen in dit document slechts dienen ter informatie en dat daaraan op geen enkele wijze rechten kunnen worden ontleend.

2. Toelichting wettelijke taken Het Normo

2.1 Algemene toelichting wettelijke taak Het Normo

Het Normo is door de transmissie- en distributiesysteembeheerders ("**DSB's en TSB's**") opgericht als gegevensuitwisselingsentiteit als bedoeld in artikel 4.15, eerste lid Energiewet. In haar hoedanigheid als gegevensuitwisselingsentiteit heeft Het Normo de wettelijke taak toegang te verlenen tot de gegevensuitwisseling, en de gegevensuitwisseling te faciliteren¹. Hierbij handelt Het Normo 'redelijk, transparant en niet discriminerend' en bevoordeelt zij een transmissie- of distributiesysteembeheerder niet boven andere partijen². Als gegevensuitwisselingsentiteit heeft Het Normo de volgende taken:

¹ Artikel 4.16, eerste lid Energiewet

² Artikel 4.16, tweede lid Energiewet

- a) Het aanbieden van faciliteiten voor toegang tot de gegevensuitwisselingen en het uitwisselen van gegevens³;
- b) Het nemen van passende en evenredige technische maatregelen voor toegang tot en de uitwisseling van gegevens ten behoeve van de processen a t/m e als bedoeld in artikel 4.1 tweede lid Energiewet⁴;
- c) Het toepassen van procedures en voorwaarden, ten aanzien van, in ieder geval, toegang, gegevensuitwisseling, gegevensbescherming en gegevensbeveiliging⁵;
- d) Het bieden van toegang binnen een redelijke termijn en op eenvoudige wijze⁶;
- e) Het nemen van maatregelen ter identificatie, authenticatie en autorisatie⁷;
- f) Het beheersen van risico's en voorkomen van incidenten⁸;
- g) Het melden van incidenten⁹;
- h) Het rapporteren aan de toezichthouder¹⁰
- i) Het bieden van een klachtenprocedure¹¹, en
- j) Het voeren van overleg en het ondersteunen bij de totstandkoming en invoering van afspraken¹².

2.2 Wettelijke taken Het Normo in relatie tot 'Proces A': Systeemprocessen

De wettelijke taken van Het Normo hebben betrekking op de processen a t/m e als genoemd in artikel 4.1 tweede lid Energiewet. De Regels Systeemprocespartij hebben uitsluitend betrekking op de werkwijze tussen Het Normo en de Systeemprocespartijen die deelnemen aan de elektronische gegevensuitwisseling tussen partijen zoals beschreven bij of krachtens de hoofdstukken 2 en 3 Energiewet, behoudens de uitzonderingen genoemd in artikel 3.23. ("**Gegevensuitwisseling systeemprocessen**").

Met inachtneming van haar wettelijke taakstelling, beschouwt Het Normo het *niet* als haar taak om inhoudelijk te interveniëren in de functionele afspraken zoals deze door de marktpartijen worden vormgegeven binnen de daarvoor opgerichte gremia, indien en voor zover deze afspraken niet raken aan de toegang tot en de uitwisseling van gegevens.

Het is de taak van Het Normo om marktpartijen die bij of krachtens de hoofdstukken 2 en 3 van de Energiewet om toegang verzoeken tot de Gegevensuitwisseling Systeemprocessen, deze toegang te bieden en de uitwisseling van gegevens tussen deze marktpartijen te faciliteren.

Voor het bieden van toegang tot de gegevensuitwisseling heeft Het Normo tot taak om maatregelen te nemen ter identificatie, authenticatie en autorisatie ("**IAA-maatregelen**") van genoemde marktpartijen. Deze IAA-maatregelen maken onderdeel uit van het Deelnemingsproces voor marktpartijen die verzoeken om deelname aan de gegevensuitwisseling. Deze IAA-maatregelen dienen redelijk, transparant

³ Artikel 4.16, derde lid Energiewet

⁴ Artikel 4.17, eerste lid Energiewet

⁵ Artikel 4.17, derde lid Energiewet

⁶ Artikel 4.19, eerste lid Energiewet

⁷ Artikel 4.20, eerste lid Energiewet

⁸ Artikel 4.21, eerste en derde lid Energiewet

⁹ Artikel 4.22, eerste lid Energiewet

¹⁰ Artikel 4.23, Energiewet.

¹¹ Artikel 4.24, eerste lid Energiewet

¹² Artikel 4.25, eerste en tweede lid Energiewet

en non-discriminatoire te zijn, en dienen te bevorderen dat binnen een redelijke termijn en op eenvoudige wijze toegang wordt geboden.

Ingevolge de Energiewet is de verantwoordelijkheid voor de toegang tot- en de facilitering van de gegevensuitwisseling per 1 januari 2026 verschoven van de DSB's en TSB's, naar Het Normo.

Echter, deze verschuiving van verantwoordelijkheid brengt vooralsnog geen inhoudelijke wijziging mee in de bestaande procedures ten aanzien van het bieden van toegang tot en het faciliteren van de gegevensuitwisseling ten behoeve van de Systeemprocessen. Wel zijn de uitvoering van- en de verantwoordelijkheid voor het verlenen van toegang tot de gegevensuitwisseling, het faciliteren van deze gegevensuitwisseling en het beoordelen van wijzigingen in deze gegevensuitwisseling per 1 januari 2026 naar Het Normo verlegd.

Derhalve hebben marktpartijen thans op gelijke wijze als voor 1 januari 2026 toegang tot de uitwisseling van gegevens. Het Normo voorziet op korte termijn vooralsnog geen onverwachte structurele aanpassingen aan de bestaande IT-architectuur, de gebruikte techniek, de redundantie, de beschikbaarheid en het beveiligingsniveau van de systemen die worden gebruikt ten behoeve van de gegevensuitwisseling Systeemprocessen. Dit laat onverlet dat deze -in overleg/consultatie- zullen plaatsvinden om de gegevensuitwisseling te blijven afstemmen op ontwikkelingen.

2.3 Toelichting op wat Het Normo doet in het komen tot de Gegevensuitwisseling Systeemprocessen.

Onderstaand lichten we graag toe waar Het Normo ondersteunt bij het komen tot en implementeren van afspraken tussen partijen, welke afweging Het Normo maakt om ook haar consulterende taak in te vullen en op welke wijze deze consultatie wordt ingezet als vorm van overleg.

5. De rol van Het Normo

Art 4.25 en 4.17 van de Energiewet kennen Het Normo drie taken toe. Het onderscheid hangt samen met de vraag of **veranderingen in afspraken gevolgen hebben voor de gegevensuitwisseling**.

Ondersteunen bij afspraken tussen partijen (artikel 4.25, lid 2)

Wanneer partijen afspraken maken over processen (systeemprocessen of datadeelprocessen) **ondersteunt** Het Normo bij de totstandkoming en invoering van deze afspraken. Partijen blijven gezamenlijk verantwoordelijk voor de inhoud van de procesafspraken.

Beoordelen van de impact op de gegevensuitwisseling (artikel 4.17)

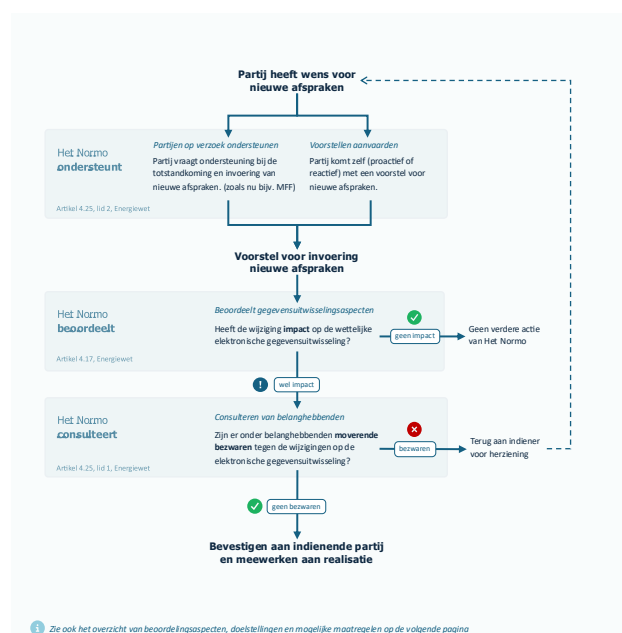
De verantwoordelijkheid voor de inrichting, werking en betrouwbaarheid van de wettelijke elektronische gegevensuitwisseling ligt bij Het Normo. Daarom **beoordeelt** Het Normo de gevolgen van nieuwe of gewijzigde afspraken voor de elektronische gegevensuitwisseling op een aantal aspecten (zie volgende pagina).

Consulteren van de impact op de gegevensuitwisseling (artikel 4.25 lid 1)

Indien nodig worden wijzigingen breed **geconsulteerd** door Het Normo bij alle belanghebbenden. Dit gebeurt op een professionele, transparante en niet-discriminerende wijze. Wijzigingen worden middels sociale media, website, nieuwsbrief en via de bij Het Normo bekende overleggremia voorgelegd.

Wanneer er na consultatie geen moverende bezwaren zijn, bevestigt Het Normo dit aan de indienende partij en werkt zij de realisatie op gegevensuitwisseling uit.

Het Normo: Hoe we ondersteunen en vaststellen.

6

Overeenkomstig artikel 4.25, lid 1 van de Energiewet voert Het Normo overleg met betrokken partijen en anderen die belang hebben bij de uitvoering van processen uit artikel 4.1, lid 2 Energiewet, om te komen tot afspraken. Daarnaast ondersteunt Het Normo, conform artikel 4.25 lid 2, bij het tot stand brengen en implementeren van de afspraken tussen marktpartijen. De verplichting tot ondersteuning geldt voor alle genoemde processen en betrokken partijen. De verplichting tot overleg 'met anderen die een belang hebben bij de uitvoering van de processen overige' geldt voor alle in artikel 4.1, tweede lid Energiewet genoemde processen, waaronder daar waar de Gegevensuitwisseling systeemprocessen wordt geraakt. Het Normo overlegt dus met iedereen die relevant is voor/bij de uitvoering van de wijzigingen in de gegevensuitwisseling. Belangrijk hierbij is dat Het Normo handelt op een redelijke, transparante en non-discriminatoire manier.

De ondersteuning om te komen tot afspraken tussen marktpartijen over de Systeemprocessen en de invoering daarvan, is hiermee niet beperkt tot het MFF, maar kan ook door andere gremia worden gevraagd. Het is daarom dat Het Normo redelijk, transparant en niet-discriminerend te werk gaat, waarmee alle partijen op de hoogte kunnen zijn van de afspraken.

Deze wettelijke overlegs- en ondersteuningsplicht sluiten daarmee niet uit dat Het Normo, als privaatrechtelijke organisatie, ook op basis van bilaterale afspraken, diensten mag verlenen aan andere organisaties zoals het MFF dan wel andere gremia, zolang haar wettelijke taken daardoor niet worden belemmerd. Wanneer Het Normo via bilaterale afspraken ondersteunende diensten levert, mengt zij zich niet inhoudelijk in functionele procesafspraken tussen marktpartijen als die niet direct betrekking hebben op de gegevensuitwisseling. Als gegevensuitwisselingsentiteit faciliteert Het Normo de toegang tot gegevensuitwisseling, maar bepaalt niet welke gegevens uitgewisseld worden.

Dit betekent dat - indien de gegevensuitwisseling niet in het geding is- Het Normo geen leidende rol heeft in het vaststellen van de implementatietermijn van besluiten over afspraken door bijvoorbeeld de Algemene Ledenvergadering van het MFF. Het Normo biedt ondersteuning aan het MFF op basis van afspraken, maar alleen wanneer besluiten over de gegevensuitwisseling gaan, worden ze door Het Normo ter consultatie aangeboden aan alle betrokken partijen en daarna vastgesteld.

De termijn die in de Regels Systeemprocespartij wordt genoemd, betreft uitsluitend de periode waarin marktpartijen kunnen reageren op een voorstel tot wijziging in de gegevensuitwisseling door deel te nemen aan het consultatieproces. De implementatietermijn van een ter consultatie voorgelegde wijziging in de gegevensuitwisseling is onderdeel van het voorstel zelf, waar marktpartijen input op kunnen geven.

2.4 Toelichting verhouding wettelijke taakstelling en Regels / Deelnemersovereenkomst.

Een aantal marktpartijen stelt de vraag wat de reden is dat Het Normo voor een binding aan de Regels een Deelnemersovereenkomst heeft opgesteld, nu de wettelijke taken van Het Normo in de Energiewet zijn vastgesteld. Het Normo licht dit graag toe.

De Energiewet legt Het Normo een aantal taken op. Eén van deze taken betreft het vaststellen van voorwaarden en procedures voor toegang tot en facilitering van de gegevensuitwisseling. De voorgestelde Regels zijn een invulling van deze voorwaarden en procedures. Echter, met het vaststellen van deze Regels zijn marktpartijen hier niet automatisch aan gebonden. Immers, Het Normo is geen publiekrechtelijk orgaan dat algemeen verbindende voorschriften kan opstellen waar marktpartijen aan zijn gebonden. Het Normo is als privaatrechtelijke onderneming (een besloten vennootschap) gehouden om bilaterale afspraken te maken met iedere individuele marktpartij, teneinde zowel de marktpartij als Het Normo in hun onderlinge relatie aan de Regels te binden.

Een aantal marktpartijen geeft aan, door de wettelijke positie van Het Normo, weinig ruimte te zien voor een individuele bespreking van de Deelnemersovereenkomst en de Regels. Het Normo heeft begrip voor dit standpunt, maar is van mening dat de Energiewet voldoende waarborgen geeft voor een evenwichtige belangenafweging. Ieder handelen van Het Normo dient redelijk, transparant en non-discriminerend te zijn. Dit is richtinggevend voor al het handelen van Het Normo.

Het begrip 'redelijk' wordt door Het Normo zo geïnterpreteerd dat haar handelen proportioneel is en geen onredelijke voorwaarden stelt. Daarbij worden de Regels ter consultatie aan de marktpartijen aangeboden, welke marktpartijen de gelegenheid wordt geboden hierop te reageren.

Het Normo heeft tot taak om op basis van artikel 4.25, eerste lid Energiewet in overleg te treden met alle partijen die een belang hebben bij de uitwisseling van gegevens. Dit geldt ook ten aanzien van de Regels en de Deelnemersovereenkomst. Een redelijke, transparante en non-discriminatoire toegang tot de gegevensuitwisseling vereist een vorm van uniformiteit. Het valt niet goed in te zien hoe het energiesysteem in zijn geheel kan functioneren indien Het Normo met individuele marktpartijen afwijkende afspraken zou kunnen maken. In ieder geval loopt Het Normo daarmee het risico om niet transparant en niet non-discriminatoire te handelen.

Onderdeel van de Deelnemersovereenkomst is het Gegevensblad. Op het Gegevensblad wordt opgenomen in welke hoedanigheid ("**Marktrol**") een Systeemprocespartij deelneemt aan de Gegevensuitwisseling Systeemprocessen. Op basis van deze Marktrol krijgt een Systeemprocespartij toegang tot dat deel van de gegevensuitwisseling dat nodig is om zijn Marktrol te kunnen vervullen. Een juiste registratie van Marktrol is essentieel voor een goede werking van het energiesysteem. Ook hiervoor is het nodig dat iedere Systeemprocespartij zich door acceptatie van de Deelnemersovereenkomst bindt aan de Deelnemersovereenkomst en de Regels.

Het Normo beraadt zich nog op de wijze en het tijdsplan om bestaande Systeemprocespartijen binnen de Gegevensuitwisseling Systeemprocessen de gelegenheid te bieden de Deelnemersovereenkomst te accepteren/ondertekenen. Het Normo zal hiertoe nog een procedure uitwerken.

2.5 Toelichting bevoegdheid om toegang te weigeren.

Het Normo heeft op basis van artikel 4.18 Energiewet de bevoegdheid een marktpartij de toegang tot de gegevensuitwisseling te weigeren indien deze marktpartij de procedures als bedoeld in artikel 4.17 Energiewet, niet naleeft.

Een aantal marktpartijen heeft vragen bij het uitoefenen van deze bevoegdheid door Het Normo en verzoekt om een kadering van deze bevoegdheid. Het Normo heeft begrip voor deze vragen.

Het Normo is zich, zeker ten aanzien van de Systeemprocessen, zeer bewust van het gegeven dat het energiesysteem alleen dan kan functioneren wanneer marktpartijen op eenvoudige wijze en op redelijke termijn toegang hebben tot de gegevensuitwisseling. Met de bevoegdheid om een marktpartij de toegang tot de gegevensuitwisseling te ontfeggen, zal Het Normo dan ook zeer terughoudend omgaan.

Ingevolge de taakopvatting van Het Normo zoals in dit memo beschreven, ziet Het Normo het enkel als haar taak om marktpartijen toegang te bieden tot de gegevensuitwisseling en deze gegevensuitwisseling te faciliteren. In het verlengde hiervan ziet Het Normo haar bevoegdheid tot het weigeren van toegang zo, dat dit pas aan de orde kan zijn wanneer door het bieden van toegang aan een specifieke marktpartij, de facilitering van de gegevensuitwisseling in gevaar kan komen.

Met andere woorden, slechts in het geval Het Normo van mening is dat door het bieden van toegang aan een marktpartij tot de gegevensuitwisseling, de integriteit en veiligheid van de gegevensuitwisseling, en daarmee de integriteit en veiligheid van het energiesysteem, wordt bedreigd, zal Het Normo gebruik maken van haar bevoegdheid deze marktpartij de toegang tot de gegevensuitwisseling te weigeren. Als waarborg voor de marktpartij zal Het Normo in voorkomend geval en waar mogelijk, voorafgaand aan de toegangsweigeringsafstemming zoeken met de toezichthoudende autoriteit.

3. Samenvatting

In dit memo wordt een toelichting gegeven op de taakopvatting van Het Normo zoals zij dit baseert op haar wettelijke taak zoals neergelegd in de Energiewet.

Deze taak ziet op het bieden van toegang tot de gegevensuitwisseling en het faciliteren van de gegevensuitwisseling. Op basis hiervan doet Het Normo een aantal zaken *wel*, en een aantal zaken *niet*.

3.1 Wat doet Het Normo wel:

- a) Het (op redelijke termijn en eenvoudige wijze) bieden van toegang tot de gegevensuitwisseling en het faciliteren van de gegevensuitwisseling systeemprocessen;
- b) Het dragen van verantwoordelijkheid voor de toegang tot en de uitwisseling van gegevens, en
- c) In voorkomende gevallen, het weigeren van toegang tot de gegevensuitwisseling.
- d) Het vaststellen van procedures en voorwaarden (beperkt tot de toegang tot en uitwisseling van gegevens);
- e) Het uitvoeren van IAA-maatregelen;
- f) Het verlenen van toegang tot de gegevensuitwisseling aan marktpartijen na het doorlopen van het Deelnemingsproces;
- g) Het voeren van overleg over afspraken (beperkt tot de uitwisseling van gegevens);
- h) Het ondersteunen bij de totstandkoming en inwerkingtreding van afspraken;
- i) Het op basis van bilaterale afspraken ondersteunen van één of meer organisaties;

- j) Het nemen van passende maatregelen om incidenten de beveiliging van gegevens bedreigen, te voorkomen en de gevolgen van dergelijke incidenten zo veel mogelijk te beperken en wanneer zij toch optreden het melden van incidenten
- k) Het bieden van een klachtenprocedure
- l) Het beheersen van risico's rondom de gegevensbescherming en gegevensbeveiliging van gegevens die in haar register(s) zijn opgeslagen
- m) Het beheersen van risico's rondom de gegevensbescherming en gegevensbeveiliging bij het verlenen van toegang.

3.2 Wat doet Het Normo niet:

- a) Het vaststellen van de inhoud van de gegevens die worden uitgewisseld (energiedata);
- b) Het controleren van de inhoud van de energiedata die wordt uitgewisseld;
- c) Het vaststellen van wijzigingen in de procesafspraken tussen marktpartijen indien en voor zover deze geen betrekking hebben op de toegang tot en/of de uitwisseling van gegevens;
- d) Het vaststellen van implementatietermijnen terzake het wijzigen of aanvullen van voorwaarden in de gegevensuitwisseling;
- e) Het Normo verzamelt geen gegevens noch slaat deze op, anders dan noodzakelijk voor haar eigen functioneren.